

Inatsisartunut ilaasortamut
Mikivisuk Thomassen
Inuit Ataqatigiit

23-09-2022
Suliap normua 2022 - 17498
All. 21298700

Postboks 260
3900 Nuuk
Oqarasuaat (+299) 34 50 00
Nassitsigasuaat (+299) 34 66 66
E-mail: iian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

ADHD autisme-lu pillugit § 37 naapertorlugu apeqputip nr. 172-2022-p akineqarnera

Asasara Mikivisuk Thomassen.

Apeqputinut qujanaq. Apeqputit tullinnguuttuni uteqqinneqarput, akissutinik tulleqarlutik.

1. . Naalakkersuisut ADHD-ertut Autismertullu Kalaalliit nunaat tamakkerlugit qanoq imerlatiginersut kisitsisaatigivaat?

Napparsimasut ADHD-mik autisme-millu suussusersineqartut amerlassusaat skemami tullinnguuttumi takuneqarsinnaapput:

15.09.2022 aallarnerfigalugu Kalaalliit Nunaat tamakkerlugu napparsimasut ADHD-mik suussusersineqartut amerlassusaat	
0 - 18-inut ukiullit	18-it sinnerlugit ukiullit
132	232

Kalaalliit Nunaat tamakkerlugu napparsimasut autisme-mik suussusersineqartut amerlassusaat	
15.09.2022-miit	
0 - 18-inut ukiullit	18-it sinnerlugit ukiullit
112	49

Paasisutissarsiffik: IT aamma Digitalisering, Kalaalliit Nunaanni Peqqinnissaqarfik
Ulloq 15.09.2022

Nangaassutigineqartut:

Peqqinnissaqarfiup EPJ-tut atortuat paasissutissanik 2015-imeersuinnarnik tunniussisarmat immikkut isiginiarneqassaaq. Tassalu innuttaasut ADHD-mik autisme-milluunniit suussusersineqartut, kisiannili nakorsaasersugaanngitsut imaluunniit nappaatertik tunngavigalugu Peqqinnissaqarfimmut allatut attaveqarneq ajortut, tabelimi takuneqarsinnaanngillat. Danmarkimut assersuussisoqassappat Kalaallit Nunaanni innuttaasut ADHD-mik aamma/imaluunniit autisme-mik suussusersineqartut ikinnerupput. Ikinnerusut suussusersineqartarnerat tamatumunnga pissutaasinnaavoq.

2. . Naalakkersuisut ADHD-ertut Autismertullu piaartumik paasineqartarnissaannut pillugu sulissuteqassamaarpat?

Sapinngisamik piaartumik meeqqat ADHD-mik, autisme-mik immikkullu pisariaqartitalit paasineqartarnissaat pingaaruteqarmat Naalakkersuisut apeqquaqartumut isumaqataapput.

Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfik akissuteqartoqarnissaanut ilanngussassanik Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmut pissarsiniarsimavoq. Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik imannak paasissutissiivoq: "Meeqqat atuariannut suliassaqarfimmi inatsisit atuuttut malillugit sulisoqarpoq. Meeqqat atuarianni atuartut tamarmik ilinniartitsinermik tunngavigisaminnut pisariaqartitaminnullu naapertuuttumik pisinnaatitaaffeqarput. ADHD-mik autisme-millu nappaateqarneq atugaangaatsiarmat ADHD-mik autisme-milluunniit nappaateqaraanni imaanngilaq atuartoq specialklassimut innersuunneqassasoq. Atuartoq klassimi nalinginnaasumi imaluunniit specialklassimi atualissappat atuartut ataasiakkaat pisariaqartitaat tunngavigisaallu apeqqutaassapput.

Meeqqat atuarianni atuartoq immikkut ilinniartinneqarnissamik pisariaqartitsisoq naapinneqarpat Meeqqat atuarianni immikkut atuartitsisarneq aamma allamik immikkut ittumik perorsaanikkut ikiorsisarneq pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 21, 8. december 2017-imeersoq malinneqartussaavoq. Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik nalunaarummut tassunga ilitsersuummik suliqaarsimammat ilanngunneqassaaq, tassanilu immikkut atuartitsisarneq allatullu immikkut ittumik perorsaanikkut ikiuuttarneq pillugit malittarisassat nassuiaaffigineqarlutillu itisilernerparput. Ilitsersuut uani aaneqarsinnaavoq.

https://iserasuaat.gl/emner/folkeskole/lovgivning/folkeskole?sc_lang=da

Ilanngunneqarsinnaavorlu perorsaanermi tarnip pissusaatigut ilitsersuut (PPR/MISI) ulloq 1. januar 2012 aallarnerfigalugu kommuninit akisussaaffinngortillugu nuunneqarsimammat."

Meeqqat ADHD-mut autisme-mullu misissuiffigisarnissaasa atulernissaanut tunngatillugu peqqinnissaqarfimmi suliniutissanik immikkut ittunik massakkorpiaq aallartitsisoqarnikuunngilaq. Meeqqami pissusilersornikkut ajornartorsiutinik/atugarliuutinik angajoqqaat, peqqinnissaqarfimmi sulisut aamma atuarianni imaluunniit ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni sulisut amerlanertigut siulliullutik takussutissanik takusaqartarput. Siullertut meeraq MISI-mut innersuunneqartussaavoq. Tarnikkut napparsimasoqarneranik MISI pasitsaassaqarpat MISI angajoqqaat suleqatigalugit meeqqamik Peqqinnissaqarfimmut innersuussisinnaavoq, tassanilu sumiiffimmi nakorsap meeraq naliliiffigissavaa. Sumiiffimmi nakorsap tamanna pisariaqartutut nalilerpagu meeraq Tarnip Pissusaanut Suliassaqarfimmut innersuunneqassaaq. Meeqqat utaqqisut allattorsimaffiat naapertorlugu sumiiffinni ukiumoortumik immikkut ittumik tikeraarnerni imaluunniit Dronning Ingridip Napparsimavissuata nakorsiartarfiani misissorneqartarput.

3. Naalakkersuisut siunissaq eqqarsaatigalugu qanoq ADHD-ertut Autismertunut meeqqerivinniit atuarfimiillu aallunneqarnerulernissaannut pilersaaruteqarpat?

Naalakkersuisut innarluutilinnut suliassaqaqfimmum tamarmut iliuusissatut pilersaarummik suliaqartoqarnissaa akuersissutigisimavaat. Matumani aamma meeqqat immikkut pisariaqartitalit, taakkualu pitsaasumik meeraanissaannut pitsaasumillu atuarnermik ingerlatsinissaannut periarfissaqarnissaat pineqarpoq. Inunmut immikkut ittumik pisariaqartitalinnut, soorlu ADHD aamma autisme, ataqatigiinnerusumik ilinniarnert pilersinnissaat pillugu Naalakkersuisut anguniagaqarput. Naalakkersuisut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut suliassaqaqfimmi meeqqat ADHD-mik autisme-millu nappaatilinnut massakkut pilersaaruteqanngikkallarput.

Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfik akissuteqartoqarnissaanut ilanngussassanik ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmut pissarsiniarsimavoq. Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik imannak paasissutissiivoq: "Naalakkersuisut meeqqat atuarfiannut suliassaqaqfimmi pilersaarutini immikkut atuartunut ADHD-mik autisme-millu nappaatilinnut tunngasunik massakkut peqanngillat, meeqqalli atuarfiannut tunngatillugu atuartunut immikkut pisariaqartitalinnut suli ataatsimut qitiutitsisoqarpoq."

4. Naalakkersuisut immikkut iliuseqassamaarpat ADHD-ertut Autismertullu pillugit?

Naalakkersuisut inunmut ADHD-mik autisme-millu nappaatilinnut immikkut tunngatillugu immikkut suliniuteqartoqarnissaanut massakkut pilersaaruteqanngillat.

. Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik imannak paasissutissiivoq: "Autisme-mut tunngatillugu Peqqinnissaqaqfik pingaarnertigut napparsimasup qulaajaaffiginissaanut peqataasarpoq. Inuit autisme-mik nappaatillit amerlanersaat nakorsaasersugaanngillat, qulaajaanerullu kingornagut tarnip nakorsaanut attaveqarnek ajorlutik. Taamaakkaluartoq immikkut perorsaariaatsit amerlanertigut pisariaqartinneqartassapput.

Peqqinnissaqaqfik ukiuni kingulliunerusuni inersimasuniit ADHD-mut autisme-mullu qulaajartikkusuttuniit soqutiginninnermik annertusiartuinnartumik misigisaqartarsimavoq. Taamaakkaluartoq qulaajartinnissamut neqeroorut aamma nakorsarneqarnissamut neqeroorut pitsanngortinneqassappata aningaasaqarnikkut sulisoqarnikkullu nukissat pisariaqartinneqarput, tamannalu ullumikkut Peqqinnissaqaqfiup isumagisinnaanngilaa. Tamanna ulluinnarni nakorsaasarnertit tapersersuiffiginiarnissaanni Psykiatriimi nakorsanik immikkut ilisimasalinnik allatullu peqqinnissakkut sulisunik kiisalu oqalutsinik nakorsallu allattaanik pisariaqartitsiffiussaaq. Tamannalu nakorsartarfinmi nakorsartinnissamut ineeqqanik amerlanernik pisariaqartitsiffiussaaq. ADHD-mik napparsimasut nakorsartinnerat pingaarnertigut nakorsaasersuinikkut pisarpoq. Taamaakkaluartoq napparsimasorpasuit ilinniartitsineq aqutigalugu nakorsaatigut katsorsaaneq iluaquserneqartussaapput, tassani napparsimasut qanigisaasullu nappaammik paasinninnerulissammata."

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Mimi Karlsen